

VIATA ȘTIINȚIFICĂ

SIMPOZIONUL NAȚIONAL „CONSTANTIN NOICA” Ediția a IX-a: *Creație și frumos în rostirea filosofică românească*

(Arad, 26–27 mai 2017)

În anul 2017 se împlinesc treizeci de ani de la petrecerea din această lume a lui Constantin Noica. Treizeci de ani, consideră cercetătorii societăților omenești, este intervalul de timp necesar reînnoirii societății, intervalul de timp în care o generație îi predă următoarei ceea ce a moștenit de la generația anterioară, o dată cu sporul care i se datorează, adică propria ei contribuție materială și spirituală, mai mare sau mai mică, după puteri.

Pentru filosofia românească, una dintre comorile cele mai de preț este filosofia lui Constantin Noica. În orice tezaur filosofic de pe fața pământului, filosofia lui Constantin Noica ar putea sta la loc de cinste, nimic n-ar putea-o face de rușine. E o comoară care nu trebuie îngropată și uitată veacuri la rând, ci trecută mai departe, celor care mai pot și mai vor să se bucure de ea la lumina zilei. Știm că acela care a făurit-o și-a dorit cu putere acest lucru, deși a fost obligat s-o cizeleze în condiții dintre cele mai grele, fiind despărțit cu forța de prietenii cu care a împărtășit în tinerețe aceleași idealuri, urmărit, torturat, închis, rămas în viață printr-o întâmplare norocoasă.

În civilizația românească, comorile îngropate sunt mai multe decât cele rămase la lumina zilei. Au fost ascunse chiar de cei care le-au creat și le aveau, nu fiindcă bieții oameni sufereau de o înclinație ciudată, bolnăvicioasă, de a ascunde comori, ci pentru a le pune la adăpost de enorma lăcomie a năvălitorilor. Veniți din toate vânturile, cu toate mijloacele de transport inventate, n-au plecat niciodată cu mâinile goale, învinuindu-i pe cei pe care i-au prădat că n-au avut destul să le dea. Un neam așa de sărac a îmbogățit pe toată lumea.

În sărăcia lor aparentă, strămoșii noștri au izbutit totuși să-și salveze sufletele și viețile, și să salveze și unele din comorile lor. Nu toate viețile au fost salvate, nici toate comorile, desigur. Ceea ce a încăput pe mâna năvălitorilor, fiind nimicit, acaparat, dus în robie, uzat, abuzat și apoi disprețuit, a fost pierdut. Multe au rămas neștiute, spunându-ne, sfios și tăcut, povestea lor și a făuritorilor lor atunci când cineva a dat peste ele și le-a dezgropat din pământul uitării.

Căutătorii de comori au dovedit adesea, la rândul lor, prea puțină dragoste pentru ceea ce li s-a dezvăluit, din întâmplare sau după îndelungi căutări. Aceasta fiindcă n-au înțeles că ceea ce au găsit nu era un câștig, ci o moștenire. Față de câștig n-avem nici o obligație, dar față de moștenirea părintească avem o sfântă obligație.

Spre deosebire de comorile neștiute, opera filosofică a lui Constantin Noica se găsește încă la lumina zilei. Ne mai putem bucura deci de ea, iar Simpozionul Național Constantin Noica este tocmai un asemenea prilej de bucurie comună al tuturor celor interesați de filosofie de pe cuprinsul României, nu doar al specialiștilor. Comunicările și discuțiile purtate la acest eveniment anual organizat de Institutul de Filosofie și Psihologie Constantin Rădulescu-Motru, împreună cu alte instituții din țară, în cele nouă ediții ale lui care s-au desfășurat până acum, ca și cele opt volume reunind contribuțiile participanților la eveniment apărute (al nouălea fiind în curs de pregătire), sunt roadele contactului cu filosofia lui Constantin Noica. Generațiile viitoare vor judeca modul în care am știut să ne bucurăm de această comoară.

Anul acesta, Simpozionul Național Constantin Noica, având ca temă „Creație și frumos în rostirea filosofică românească”, a avut loc la Arad, în 26 și 27 mai, cu susținerea Consiliului Județean Arad și a Centrului Cultural Județean Arad. Aradul a găzduit pentru a doua oară, cu generozitate și viu interes reuniunea. Ediția a doua a Simpozionului, cu tema „Bucuriile simple” a avut loc, în urmă cu șapte ani, tot la Arad.

Atmosfera ediției de anul acesta a Simpozionului fost însuflețită de apropierea Centenarului Unirii, Aradul jucând un rol de frunte cu un secol în urmă, atunci când românii de pe ambele versante ale Carpaților s-au strâns laolaltă, pentru totdeauna, în aceleași granițe.

În deschiderea lucrărilor Simpozionului, referindu-se la Marea Unire, acad. Alexandru Surdu a pornit chiar de la contextul centenarului Marii Uniri: „Cum spunea și Constantin Noica în cartea aceasta despre care o să vorbim astăzi, există părți nevăzute, nu numai ale cuvintelor ci și ale evenimentelor. Și, în afară de eroii care au căzut și cărora trebuie să le aducem cinstirea cuvenită la monumentele care au fost ridicate în amintirea lor, trebuie să-i cinstim și pe eroii culturii române, care câteva secole de-a rândul au luptat pentru această unire, pentru conștiința unirii naționale a românilor. Constantin Noica este unul dintre acești eroi. Prin toată activitatea sa, nu a făcut altceva decât să înalțe un monument culturii române, culturii românilor de pretutindeni, el însuși fiind un monument, căruia îi și aducem astăzi cinstirea cuvenită”.

Alexandru Surdu și-a exprimat în continuare convingerea că, între cele mai frumoase realizări ale acestui erou al culturii române, se numără chipul în care a arătat în ce măsură limba română – în ciuda faptului că la noi filosofia propriu-zisă a început să se practice pe la 1850-1860 – este capabilă să exprime adevăruri filosofice. Dacă Noica se numea pe sine și pe filosofi, semădăi, adică dători de seamă, el folosea acest cuvânt fiindcă limba în general, deci și limba noastră, este dăătoare de seamă asupra trecutului îndepărtat. Fiecare cuvânt are partea lui ascunsă. În limbă avem la dispoziție nu numai o uneltă de comunicare, ci și o comoară nemaipomenită. Dacă avem iscusința s-o cercetăm, dacă avem iscusința de a o înțelege, mergând mai departe de nevoile imediate de transmitere și receptare de mesaje, suntem filosofi.

IPS Timotei Sevcicu, Arhiepiscopul Aradului, a luat cuvântul în continuare, salutând participanții la Simpozion în numele Arhiepiscopiei Aradului. Înalt prea Sfinția Sa a ținut să fie „ecoul” cuvintelor rostite în deschidere de către acad. Alexandru Surdu, cu atât mai mult cu cât Simpozionul se desfășoară în prajma comemorării eroilor neamului. Tema ediției a IX-a a Simpozionului, inspirată din lucrarea *Creație și frumos în rostirea românească* a lui C. Noica i-a prilejuit IPS Timotei amintirea unei conferințe ținută de filosoful român ca invitat al unui Consiliu sinodal ce s-a desfășurat la Păltiniș, loc semnificativ pentru vechimea Mitropoliei Ardealului.

Au mai luat cuvântul în deschiderea lucrărilor dr. Iustin Cionca, președintele Consiliului Județean Arad și dr. Doru Sinaci.

Prima zi parte a lucrărilor Simpozionului a început apoi. S-au susținut următoarele comunicări: Acad. Alexandru Surdu, *Evocare Constantin Noica*; Prof. univ. dr Florea Lucaci, *Firea gândurilor întruchipate în cuvintele creației*; Prof. univ. dr Gheorghe Clitan, *Cum e cu putință rostirea filosofică la Constantin Noica*; Prof. univ. dr Ioan Biriș, *Configurații logice ale creației culturale în viziunea lui Constantin Noica*; Prof. univ. dr Nicolae Georgescu, *Sextil Pușcariu interpretat de Constantin Noica*; Prof. univ. dr Ion Dur, *Împărțirea cu Goethe*; Prof. dr Ion Filipciuc, *Structură pentadică în Ciuleandra lui Liviu Rebreanu*.

După întreruperea de la mijlocul zilei, lucrările au fost reluate de discuții prelungite asupra ideilor formulate în cursul dimineții. Apoi au fost prezentate comunicările: CS I dr Claudiu Baci, *Creație și timp la Constantin Noica*; CS I dr Dragoș Popescu, *Noica și marxismul*; CS I, prof. univ. dr Viorel Vizureanu, *Despre ethosul neutralității la Constantin Noica*; CS I dr Ion Militaru, *Despre cuvinte și croitorie*; CS II, conf. univ. dr Ștefan-Dominic Georgescu, *Semnificația logico-speculativă a individualului la Constantin Noica*; CS I dr Marius Dobre, *Problema neantului în filosofia lui Constantin Noica*; CS III dr Mihai Popa, *Geometrisism versus istoricitate la Constantin Noica. Implicații stilistice*; CS III, conf. univ. dr Sergiu Bălan, *Câteva ipoteze privind originea limbajului*; Dr Doina Rizea-Georgescu, *Titu Maiorescu în interpretarea lui Constantin Noica*; CS dr Victor Emanuel Gica, *De la profază la krinamen*.

La sfârșitul seriei de comunicări, discuțiile au fost reluate și s-au prelungit până târziu.

Dimineața zilei a doua a lucrărilor Simpozionului a debutat cu comunicarea acad. Alexandru Boboc, *Noica și Hegel. Trei interpretări ale Fenomenologiei spiritului*. Au urmat apoi: Prof. univ. dr Vasile Muscă, *O idee a lui Noica: școala în care nu se învață nimic*; Prof. univ. dr Ionel Bușe, *...Și nu ne duce pe noi în ispită*; Prof. univ. dr Mircea Lăzărescu, *Creația nicasiană, între subsistență și existență*; CS I, prof. univ. dr Mihai D. Vasile, *Frumosul dincolo de rostire și sublim*; Marin Diaconu,

Constantin Noica – autor al unor seriale publicistice; Lect. univ. dr Maria Sinaci, Noica despre ispite și ispitire; CS III dr Titus Lates, Iscodirea logicului în Creație și frumos în rostirea românească; CS III dr Marius Augustin Drăghici, Constantin Noica și categoriile kantiene; CS asoc. dr Oana Vasilescu, Despre tehnica aferezei în creația lui Constantin Brâncuși.

Dr Horia Dulvac, *Inevitabila esențialitate a expresiei*; CS asoc. drd Cezar Roșu, *Maximum de gând în minimum de cuprindere*; CS drd Șerban Nicolau, *Cuvânt și gând în rostirea românească*. După comunicarea ținută de studentul Vlad Bilevsky, „Temeiurile de a fi” ale ființei în rostirea filosofică românească au început discuțiile pe marginea comunicărilor.

După pauza de prânz, până seara, peste trei ore s-au prelungit discuțiile pe marginea comunicărilor. Acestea au continuat apoi și pe drumul spre Podgoria Aradului, pe care participanții au vizitat-o, la invitația gazdelor Simpozionului, pentru a încheia acolo ediția din acest an și a anunța tema următoarei ediții, a X-a.

Tema ediției de anul viitor a Simpozionului Național Constantin Noica este „Sentimentul românesc al ființei”.

Victor Emanuel Gica

**AL XIII-lea CONGRES INTERNAȚIONAL AL SOCIETĂȚII
DE STUDII KANTIENE DE LIMBA FRANCEZĂ (SEKLF)
KANT ȘI UMANUL: GEOGRAFIE, PSIHOLOGIE, ANTROPOLOGIE**

(Porto, 13–15 septembrie, 2017)

Pentru acest an, profesorul Paulo Jesus, de la cea mai importantă universitate din Portugalia, Universidade Portucalense, și-a asumat organizarea Congresului SEKLF, care are loc o dată la doi ani. El a fost asistat de un Comitet Științific format din: Jean Ferrari, Sophie Grapotte, Mai Lequan, Evangelos Moutsopoulos, Claude Piché, Margit Ruffing, Gerhard Seel, Ingeborg Schüssler, Ricardo Terra, Robert Theiss. Comitetul de organizare a fost compus din: Paulo Jesus, Roberto Aramayo, Gualtiero Lorini, Sofia Miguens, Núria Sánchez, Diogo Sardinha, Soraya Sckell, Fernando Silva, Paulo Tunhas. Și-a adus contribuția, de asemenea, Universitatea din Lisabona, Centrul de Filosofie (CEFUL), Centrul de Filosofie a Științelor al Universității din Lisabona (CFCUL), urmată de alte instituții precum: Fundația pentru Știință și Tehnologie, Institutul de FiloSofie, Institutul Portughez de Cercetări Juridice, Institutul de Filosofie Madrid, Universitatea Franco-Germană, C.I.P.H., Nucleul de Studii de Psihologie, Colegiul Internațional de Filosofie, Paris. O echipă de studenți și-au asumat sarcinile de secretariat ale Congresului, cu amabilitatea, bunăvoința și mijloacele personale de transport. Ei au făcut parte din Asociația Studenților în Psihologie și s-au numit: Alexandra Reis, Filipa Monteiro, Stéphanie Silva, Tiago Esteves. Organizatorul a ales, din motive economice, să nu publice rezumatele contribuțiilor, pentru prima dată de-a lungul Congreselor SEKLF. Spre a depăși această dificultate, în vederea redactării acestui text am cerut sprijinul Claudiei Șerban (Universitatea Toulouse), care m-a ajutat cu notițele ei, luate în secțiunile paralele.

Ședințe plenare. Prima dintre ele a fost Ședința de deschidere, moderată de Diogo Sardinha, reprezentant al Comitetului de organizare, rector al Universității Portucalense, președinte interimar al SEKLF. El s-a referit la problemele întâmpinate de organizarea Congresului și totodată despre deschiderea și bucuria instituției pe care o reprezintă față de astfel de evenimente. Jean Ferrari, președintele și inițiatorul acestei instituții organizatoare de Congrese Internaționale, cu contribuții publicate la editura Vrin, al cărui mandat s-a încheiat în acest an, a vorbit despre istoricul SEKLF, ca și despre geografia participanților săi. Totodată, el și-a manifestat dorința de a cuprinde cât mai mulți cercetători kantieni, din toate colțurile lumii, vorbitori de limba franceză. Prima ședință plenară

tematică de dimineață a fost susținută de Soraya Nour Sckell (Universitatea Lisabona); ea a conferențiat despre „Cetățeanul cosmopolit kantian: antropologia și psihologia la baza geopoliticii”. Ea s-a referit la cetățenia cosmopolită, bazată pe raționalitatea omului, precum și la felul în care cosmopolitismul creează o conștiință cosmică. Conferința a fost moderată de Paulo Jesus. Conferința de prânz a fost ținută de Brigitte Geonget (Universitatea Bordeaux, înfrățită cu Universidade Portucalense) și moderată de Margit Ruffing (Universitatea Mainz, Kant-Gesellschaft și Kant-Studien). Conferința a tratat „Parcursul iubirii de sine” și a subliniat influența lui Rousseau, care i-ar fi modelat lui Kant sentimentul frumuseții și al demnității naturii umane. Conferința de seară a aceleiași zile a fost susținută de Arnaud Pelletier (Universitatea Liberă Bruxelles), intitulată „Uitarea morții sau viața visată de oameni”, și moderată de Mai Lequan. S-au tratat atât moartea ca suspendare a oricărei acțiuni notabile (Leibniz) și visul asemănător morții (Baumgarten), cât și moartea aparentă ca vertij, asfixiere și beție, sau moartea reală, ca pierdere a senzațiilor distincte și a cunoștinței. Conferința de prânz a celei de-a doua zile a fost susținută de Maria Manuela Sanches (Universitatea Lisabona), și a purtat titlul „Știința omului, «rasa», cultura, Forster și Meiners, parcursurile antropologiei coloniale și decolonizarea cunoașterii”; ea a fost moderată de Paulo Tunhas. Vorbitorul s-a referit la polemica lui Kant cu Georg Forster, critic al ideilor kantiene asupra raselor umane. Kant a propus o ierarhizare a raselor, la fel ca contemporanul său de la Göttingen, Ch. Meiners. Problema care s-a ridicat a fost dacă caracterele raselor rezultă din dispoziții înnăscute, din climat sau din circumstanțele accidentale, ca și din violența colonială sau sclavie. Conferința de seară a celei de-a doua zile a fost ținută de Giuseppe Motta (Universitatea Karl-Franzens, Graz) și moderată de Sophie Grapotte. Vorbitorul s-a referit la paragrafele 78–79 ale *Criticii facultății de judecare*, cu privire la intuiția intelectuală. S-a invocat, pe de-o parte, distincția între necesar și contingent și, pe de altă parte, între posibil și real. Or, ea are doar o validitate subiectivă pentru intelectul uman, neavând sens pentru un intelect intuitiv. Michel Malherbe (Univ. Nantes) a încheiat, în a treia zi, seria conferințelor plene cu „Critică și umanism în antropologia lui Kant”. S-a propus o lectură umanistă a *Antropologiei din perspectivă pragmatică*, datorită preeminenței omului asupra tuturor ființelor terestre, pentru că el este o persoană. Totodată, s-a pus problema dacă în boala Alzheimer bolnavul mai este o persoană, în condițiile în care el nu mai poate avea un dialog rațional cu semenii săi.

Comunicări în secții. Dintre cele două secțiuni desfășurate în paralel am selectat următoarele comunicări: Maria Formosinho (U. Portucalense) și C. Sousa (U. Coimbra) au vorbit despre „Antinomia educabilității umane la Kant”, unde educația se temporalizează în funcție de viitor. Henry Blomme (U. Leuven) în „Inconștientul organistului” s-a referit mai ales la distincția dintre reprezentările clare și obscure; mai puțin s-a referit la cazul muzicii, despre care s-a spus că reprezentarea obscură face parte dintr-un divers, care nu este receptat ca atare. Margit Ruffing (U. Mainz) în „Despre supremul Bine moral și fizic la Kant” s-a referit la § 98 din *Opus postumum*, ca și la *Critica facultății de judecare*, pentru a trasa traseul celor două concepte. Rodica Croitoru (Academia Română), în comunicarea „Platonismul recurent al sufletului în *Opus postumum*”, a subliniat schimbarea de direcție produsă odată cu ultima lucrare kantiană, prin reinterpretarea unor concepte platonice. Astfel, dacă în *Critica rațiunii pure* tratarea rațională a sufletului ducea la paralogisme, în *Opus postumum* același suflet i se asociază un spirit călăuzitor, care nu are valoare teoretică, dar nici nu poate fi asociat pe deplin lui Dumnezeu. Această schimbare de direcție aduce modificări și poziției încrezătoare și suficiente a omului, care se bazează pe rațiunea sa în *Critica rațiunii practice*. Claudia Șerban (Universitatea Toulouse), în „Există o interdicție antropologică în filosofia transcendentă a lui Kant?”, s-a dovedit un vârf al generației sale (cu studii începute la Cluj și terminate la Sorbonna) prin tratarea psihologiei raționale ca fiind echilibrată de antropologia pragmatică care, la rândul ei, apare ca o prelungire a filosofiei transcendente. Elena Partene (Universitatea Paris 1, Ecole Normale Supérieure, cu studii exclusiv la Paris), în „Libertate și istorie: problema instituției”, a făcut dovada unui început foarte bun în filosofia kantiană. Ea s-a referit la un fel de „viclenie a rațiunii” la Kant la fel ca la Hegel, pentru a triumfa dreptul cu instituțiile sale. Giovanni Pietro Basile (U. München), în comunicarea „Kant și mașina ca metaforă a lumii, a omului și a statului”, a preluat aluzia la controversa lui Leibniz cu Samuel Clarke. Kant respinge

reprezentarea lumii ca mașină, cu toate că la el apare termenul de *Weltmaschine*; totuși, el preferă *Weltgebaude* sau *Weltbau*, prin care el se apropie de termenul premodern de *machina mundi*. Mai Lequan (Universitatea Lyon 3), în comunicarea „Locul triplu al omului în cele 3 articole din 1756 asupra cutremurului de la Lisabona. Reflecții asupra rolului omului în investigarea kantiană în geografia fizică”, a abordat statutul omenirii ca locuitoare a Terrei. Omul nu este niciodată un simplu observator sau martor, ci mereu *Naturforscher*. Orice dezastru trebuie înțeles, pentru a putea fi prevenit sau chiar a i se găsi o utilitate. Matthieu Haumesser (Paris), în comunicarea „Incoerența facultăților umane și problema «Ce este omul» – despre ireductibilitatea interogării antropologice la Kant”, a tratat incoerența dintre viața umană cu dimensiunea sa antropologică și cea a facultăților *a priori*. Luc-Etienne de Boyer (U. Lyon) a comunicat asupra „Rolului social al răsului la Kant”, în care a tratat răsul ca afect, răsul naiv, incapabil de disimulare (ca al indianului cu berea din a treia *Critică*), răsul binevoitor, disprețul și bațjocura. Daniel Dumouchel (U. Montreal), în „Kant și constituirea antropologiei”, a subliniat faptul că, deși moartea este o problemă practică, ea este o realizare imposibilă a rațiunii. Ea nu se poate experimenta, ci numai constata. Frédéric Seyler (U. DePaul, SUA), în comunicarea „De la intuiția empirică nedeterminată la prezența de sine: figuri ale subiectivității transcendente”, a abordat sentimentul sinelui în timp, unde temporalizarea înseamnă autoafectare (subiectul se afectează și este afectat de propria sa viață afectivă). Paulo Jesus (U. Lisabona, U. Portugalense) a conferențiat despre „Fundamentele antropologice ale cosmopolitismului”, argumentând felul în care relațiile internaționale sunt susținute de date antropologice. Claude Piché (U. Montreal), în „Psihologie empirică și metafizică”, a subliniat refuzul lui Kant de a integra psihologia empirică în metafizică. Christian Doude van Troostwijk (U. Luxemburg, U. Liberă Amsterdam), în comunicarea „Nihil humani a me alienum... Kant, banii și trilogia înclinațiilor”, a arătat că trilogia înclinațiilor care duc la vicii se situează în viclenia istoriei. Pe baza raportului antic dintre stăpân și slugă, s-a dezvoltat drepturile: de proprietate, de a deține bani, de autor.

Atelier de doctoranzi. Spre a facilita accesul tinerilor cercetători kantieni la viața științifică, forurile științifice care au finanțat evenimentul au alocat o sumă importantă pentru sejurul acestora la Porto în timpul Congresului SEKLF 2017. Au avut loc trei astfel de ateliere, sub conducerea unor veterani ca Diogo Sardinha, Margit Ruffing, Mai Lequan, Sophie Grapotte. Rezultatul a apărut chiar în cadrul prezent, în care doctorandul L.-E. de Boyer a trecut de la doctoranzi în programul cercetătorilor cu vechime.

Adunarea generală a SEKLF. Ultima zi a Congresului s-a încheiat cu concluziile, planul de perspectivă, informații și publicații ale Societății la Editura Vrin, cuprinse în Adunarea generală. De altfel, dna Arnaud, directoarea editurii J. Vrin, a fost prezentă la lucrările Congresului cu un stand de publicații, îndeosebi cele ale SEKLF. În locul președintelui Jean Ferrari, prezentarea a fost făcută de unul dintre vicepreședinți, Claude Piché, datorită unui eveniment pe cât de neașteptat, pe atât de nedorit. Spre sfârșitul primei zile a Congresului, Jean Ferrari s-a dezechilibrat și a căzut, lovindu-se la arcadă, la 5 zile după o altă lovitură la cap. A fost spitalizat pe toată durata Congresului și urma ca în funcție de rezultatul scanării să se decidă soarta hematomului produs. Până nu demult, el era omul puternic, dornic să redea limbii franceze strălucirea ei de odinioară, pentru domeniul filosofiei; în acest scop a căutat sponsori și organizatori pentru ASPLF (Asociația Societăților de Filosofie de Limba Franceză) și SEKLF (Societatea de Studii Kantiene de Limba Franceză). De la conducerea ASPLF renunțase în 2010, în favoarea lui Daniel Schulthess (Elveția), iar de la conducerea SEKLF intenționa să renunțe la acest Congres. Preferințele sale înclinau către prof. Mai Lequan, Universitatea Lyon 3, fostă secretară a organizației. Membrii cu vechime al Adunării, între care și subsemnata, au votat-o în unanimitate. S-a produs astfel, prin voia naturii, schimbul de generații, și chiar o generație mai tânărului ei doctorand De Boyer, menționat anterior. O altă temă discutată de Adunarea generală a fost cea financiară, asupra căreia a raportat Sophie Grapotte, casieră. Până în anul 2009, Jean Ferrari cumula funcțiile de președinte, secretar și casier. Situația prezentă a determinat ca J. Ferrari să fie numit președinte onorific și membru fondator. Pentru organizarea următorului Congres din anul 2019, nu s-a prezentat nicio candidatură fermă, ci numai 3 intenții, dintre care Universitatea Capodistria, Atena, Universitatea München, Universitatea Liberă din Bruxelles. S-a menționat dorința Societății

Nord-Americane Kant (NAKS) de a traduce în limba engleză texte ale membrilor SEKLF, pentru o vizibilitate mai mare. S-au menționat, de asemenea, relațiile cu Societatea Prietenii lui Kant din Königsberg, în intenția organizării unui colocviu. S-a anunțat un Colocviu „Proust și Kant” la Strassbourg, între 9–10 octombrie 2018. Un volum omagial dedicat părintelui François Marty, decedat în luna martie, urmează să fie editat de Laurent Gallois, de la Centrul Sèvres. Pentru cercetătorii filosofiei kantiene, este bine de știut că pentru ei a fost creată o platformă gratuită KANT, intitulată RESUME.

Rodica Croitoru